

Szabó Gergely – A nyelvi helyzetekről alkotott narratívák és önértelmezési stratégiák találkozása amerikai magyarokkal végzett interjúkban

Kutatásom célja, hogy a migrációban tapasztalt nyelvi helyzetek és kihívások egy az eddigiektől eltérő, a labovi szociolingvisztikától eltávolodó elméleti kiindulópontból való megközelítését valósítsa meg. Habár a két-, illetve többnyelvűség kérdései sokat kutatott témák a magyar szociolingvisztikai vizsgálatok körében, a Kárpát-medencén kívül élő külhoni magyarság nyelvi helyzetéről alkotott narratívák mégis ritkán kerültek előtérbe eddig. A kifejezetten az egyesült államokbeli kutatások (így például Bartha Csilla, Fenyvesi Anna és Kontra Miklós vizsgálatai) több évtizeddel ezelőtt készültek, így az én tanulmányom nagy űrt tölthet be.

Az adatgyűjtés során harminc interjút készítettem elsőgenerációs magyar származású migránsokkal, akik az Amerikai Egyesült Államokban települtek le. Adatközlőimet a lehető legszélesebb mintából válogattam; célom nem egy adott közösség kvalitatív nyelvi vizsgálata volt, hanem különböző szociokulturális háttérrel és élettapasztalattal rendelkező személyek (ki)vándorlásról és valamilyen többnyelvűségről vagy többregisztrűségről alkotott attitűdjeinek és narratívának összegyűjtése. Az interjúk öt modulból álltak össze, így az adatközlők egyéni háttérükkel, migrációjukkal és külhoni munkavállalásukkal, nyelvi helyzetükkel, magyarországi közegükkel és kapcsolattartásukkal, valamint a kinti magyarsággal kapcsolatos kérdésekre válaszoltak. Az ilyen kis mintán végzett kvalitatív elemzések előnye az, hogy az emigráció körülményeinek mélyebb megértését és az ebben résztvevő egyének önértelmezésének olyan feldolgozását adhatják, amelyek a kvantitatív vizsgálatokban nem jelennek meg, és nem is tudnának megjelenni.

Kutatásom tágabb kontextusban arra is vállalkozik, hogy a két-, illetve többnyelvűség és a diaszpóra fogalmairól kialakított, a magyar hivatalos diskurzusokban és a tudományos munkákban egyaránt megjelenő képet árnyalja, valamint azokat egy sokkal szélesebb perspektívából mutassa be. Jelen előadás a szűken vett kutatási eredmények bemutatásán túl ezeknek a terminusoknak az újszerű megközelítésére is vállalkozik, amely a nyelvek és nyelvváltozatok sokkal kiterjedtebb rétegződését, illetve azok teljes elkülöníthetlenségét hangsúlyozza az egyéni sajátosságokat kiemelve.